

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

สินัญญา แป้นทอง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ธันวาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

การค้นคว้าอิสระ
ของ
สินีนานฎ แป้นทอง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ธันวาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ ได้พิจารณาการค้นคว้าอิสระของ นางสาวสินีนางู เป็นทอง
เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควร ได้รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวิน)
ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

.....กรรมการ
(.....)
ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

.....กรรมการ
(.....)

.....กรรมการ
(.....)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษา ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

()

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อเรื่อง	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์	
ชื่อผู้วิจัย	สินีนางู เป็นทอง	
ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน ดร. ชูเกียรติ จารัตน์	ที่ปรึกษาหลัก ที่ปรึกษาร่วม
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์ 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ ใน 3 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติงาน และด้านการติดตามประเมินผล กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ ทาโร ยามาเน่ ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 381 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ และแบบคำถามปลายเปิด มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9286 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลจากการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการตัดสินใจ รองลงมา คือ ด้านการติดตามประเมินผล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการปฏิบัติงาน
2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ การจัดทำโครงการและแผนพัฒนาให้พิจารณาถึงความสำคัญของปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชนในแต่ละหมู่บ้านเป็นหลัก รองลงมา คือ โครงการที่เสนอบรรจุเข้าแผนพัฒนา ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จทุกโครงการ และต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดเผยเรื่องงบประมาณและสามารถดำเนินการตรวจสอบได้ ตามลำดับ

TITLE People's Participation in Making Local Development Plans of Loompuk Subdistrict Administrative Organization, Muang Buriram District, Buriram Province

AUTHOR Sineenat Panthong

INDEPENDENT STUDY ADVISORS

Associate Professor Prajan Kanawan

Major Advisor

Dr. Chookiat Jarat

Co-advisor

DEGREE Master of Public Administration

MAJOR Public Administration

SCHOOL Buriram Rajabhat University

YEAR 2013

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the people's participation in making local development plans of Loompuk Subdistrict Administrative Organization, Muang Buriram District, Buriram Province in 3 aspects, namely decision – making, working performance, and following – up and monitoring. The samples were 381 people selected by using the Table of Taro Yamane. and simple random sampling. The research instrument used for collecting the data was a 3-part questionnaire, including checklist, 6-rating scale, and open-ended form with its reliability at 0.9286. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean and standard deviation. The findings were as follows :

1. The people's participation in making local development plans of Loompuk Subdistrict Administrative Organization, Muang Buriram District, Buriram Province both as a whole and at each aspect was at the high level. The rankings from high to low mean scores were decision – making, following – up and monitoring, and working performance, respectively.
2. The additional opinions and suggestions which were highly recommended were making projects and local development plans should mainly consider the problems of people in all villages, followed by the proposed projects should be already operated, and people do need the Subdistrict Administrative Organization to publicize about the budget which can be checked, respectively.

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงโดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ประชัน คະเนวัน ประธานกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ และ คร.ชูเกียรติ จารัตน์ กรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้เอื้ออำนวยและประสานงานในการจัดทำการค้นคว้าอิสระเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวมินทร์ ประชานันท์ ผู้ช่วยอธิการบดี ฝ่ายกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ น้อย สุปิงคลัด ข้าราชการบำนาญ อดีตรองนายกเทศมนตรีเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ และนายสุรพงษ์ วงเวียน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณพระคุณนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกและประสานงานในการแจกแบบสอบถาม และขอขอบคุณประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุก ๆ ท่านที่ได้เสียสละเวลาตอบแบบสอบถามงานวิจัยและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อเสนาอ แป้นทอง คุณแม่จำรูญ แป้นทอง และนางสาวเกศินี วงศ์พระจันทร์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และเป็นกำลังใจให้ด้วยดีตลอดมา

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงเกิดขึ้นจากการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแต่บิดา มารดา บุรพจารย์ คณาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่อบรมสั่งสอนให้เกิดสติปัญญา ความรู้และวิชาชีพ ตลอดจนชี้นำคุณธรรมในการดำเนินชีวิตแก่ผู้วิจัย

สินีนาง แป้นทอง

สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฅ
ประกาศคุณูปการ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองท้องถิ่น.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น.....	17
การปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล.....	23
การวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล.....	29
บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา.....	40
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	55
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	55
วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
สรุปผลการวิจัย.....	56
อภิปรายผล.....	57
ข้อเสนอแนะ.....	59
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	59
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	60
บรรณานุกรม.....	61
ภาคผนวก.....	
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	67

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือวิจัย.....	71
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	73
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	75
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	82
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	84

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้าน.....	41
4.1 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	46
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน.....	48
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการตัดสินใจ โดยภาพรวมและรายข้อ.....	49
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายข้อ.....	50
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการติดตามประเมินผล โดยภาพรวมและรายข้อ.....	52
4.6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ	54

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา บทบาทอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก โดยรัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการกำหนดความเป็นอิสระในการปกครองตนเองและการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลังและมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะทำให้เกิดมีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดบทบาทภารกิจสำคัญที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งจะต้องมีการเตรียมการเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจงบประมาณ และอัตรากำลังจากหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อที่จะสามารถปฏิบัติภารกิจตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายความว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเร่งกำหนดจุดมุ่งหมายหรือทิศทางในการพัฒนาคนให้ชัดเจน มีการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยครอบคลุมภารกิจการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงความพร้อมและศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะสามารถบริหารงานในความรับผิดชอบตามที่ราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคจะถ่ายโอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญและเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจ เพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักกรรมมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดียิ่งขึ้น และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกๆ ฝ่าย ในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนแต่การบริหารงานทุกภาคส่วนจะได้ผลดีหรือมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นจะต้องมีการวางแผนการปฏิบัติขององค์กรปกครองท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2548 : 43)

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 มาตรา 17 นอกจากบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำ

แผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองแล้ว ยังมีอำนาจหน้าที่ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดด้วย การวางแผนถือเป็นกลไกสำคัญอันหนึ่งที่จะทำให้บรรลุจุดหมายดังกล่าว โดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมจึงจำเป็นต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีการปฏิบัติตามแผน แผนงาน โครงการที่กำหนดให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในช่วงเวลาที่กำหนด มีการควบคุมติดตามประเมินผล โดยการบริหารจัดการตามแผนงาน โครงการนั้นจะต้องเป็นการจัดการบริหารที่ดี มีความโปร่งใส และพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบทั้งโดยหน่วยงานของรัฐและประชาชน การวางแผนเป็นการมองไปข้างหน้า อาจเป็นช่วงสั้นหนึ่งปี หรือระยะปานกลางห้าปีถึงสิบห้าปี และกระบวนการกำหนดการใช้ทรัพยากรขององค์กร โดยกำหนดกิจกรรมต่างๆ ไว้ล่วงหน้าให้บรรลุภารกิจ วัตถุประสงค์ นโยบาย และเป้าหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนในท้องถิ่น (สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น. 2546:193)

องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนา ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 เพื่อเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์และสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริงจากสภาพการดำเนินงานตามแผนพัฒนาที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากแผนงาน โครงการที่ดำเนินการไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน

จากการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก ที่ผ่านมาประชาชนมีส่วนร่วมน้อยในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นทั้งนี้อาจเกิดจากความบกพร่องทั้งจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการจัดทำแผน ทั้งอาจเกิดจากประชาชนที่เป็นเจ้าของพื้นที่ ดังนั้นประชาชนกับคนบางกลุ่มจึงไม่รู้สึกรู้สึกว่าตนเองเป็นเจ้าของแผนและจากการที่ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ ทำให้ไม่ได้ข้อมูลที่ตรงกับความต้องการของประชาชน ดังนั้นจึงทำให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก ไม่ได้ผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควรเพื่อให้แผนที่วางไว้ได้ผลดีควรมีการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก ตรงกับความต้องการของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบล จึงต้องมีแนวทางในการเสริมสร้าง ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วน

ร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ซึ่งจะสามารถดำเนินการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายที่ประชาชนต้องการได้ (องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก. 2551 : 6)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเจ้าหน้าที่คนหนึ่งขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก จึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ และเป็นสารสนเทศในการนำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นสารสนเทศในการนำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและส่งผลต่อการพัฒนาอย่างแท้จริง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา
การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 3 ด้านคือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ และด้านการติดตามประเมินผล โดยบูรณาการตามแนวคิดของ เจมส์ คีตสัน ปิ่นทอง (เจมส์ คีตสัน ปิ่นทอง. 2539 :13 ; อ้างถึงใน วาสนา ถิ่นขาม. 2548 : 29 -30)
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิกตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 18 หมู่บ้าน จำนวน 7,113 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ (Taro Yamane; ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 146) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 381 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่างๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก ตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในครั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของคำศัพท์เชิงปฏิบัติการ ที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยจึงให้คำนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่การวางแผนการปฏิบัติงาน การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ

2. แผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

3. การมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก ใน 3 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการตัดสินใจ หมายถึง มีส่วนในการคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาและลดปัญหาของท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรม มีส่วนร่วมในการเสนอแผนงาน/โครงการ ในการพัฒนาท้องถิ่น ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ

3.2 ด้านการปฏิบัติการ หมายถึง การเข้าร่วมดำเนินการตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมตามแผนพัฒนาของท้องถิ่นให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และระยะเวลาที่กำหนดไว้ และได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

3.3 ด้านการติดตามประเมินผล หมายถึง การติดตามดูความถูกต้องในการทำงาน การตรวจสอบความก้าวหน้าในการปฏิบัติโครงการ/กิจกรรม การแก้ไขการปฏิบัติโครงการ/กิจกรรม การสรุปผลการดำเนินงานการปฏิบัติโครงการ/กิจกรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบล

4. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก
อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

5. ประชาชน หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก
อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และค้นคว้างานวิจัยต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองท้องถิ่น
3. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
4. การปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล
5. การวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล
6. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นผลรวมของข้อผูกมัดจากแต่ละคนบนพื้นฐานของความเชื่อว่าโครงการเป็นของพวกเขา ที่แสดงออกมาเป็นรูปแบบพฤติกรรมร่วม เป็นการแสดงพฤติกรรมของผลประโยชน์ร่วม ดังนั้นการเรียนรู้จะเกิดขึ้น ประชาชนสามารถเรียนรู้ได้ เป็นการพบปะของผู้คนที่มีความหลากหลายด้านข้อมูลประสบการณ์ และความคิดมาร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ วิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา การวางแผนงาน ดำเนินงาน และติดตามประเมินการทำงานร่วมกัน โดยใช้ความแตกต่างหลากหลายของแต่ละคนเป็นจุดแข็งในการทวิคุณความสำเร็จ การมีส่วนร่วมได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

จินดา ฉิมเนตร (2540 : 12 – 13) ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง ความร่วมมือของประชาชน ไม่ว่าจะปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและเข้าร่วมรับผิดชอบหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กร เพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

ไพศาล สรรสรวิสุทธิ์ และคณะ (2547 : 85) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่าหมายถึง การให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งการร่วมมือนี้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันใน

ความคิด การตัดสินใจ และกำหนดเป้าหมาย รับผิดชอบต่อผลการดำเนินการต่างๆ และมีความรู้ดีกว่าตนเองเป็นเจ้าของกิจกรรมนั้น

จักรพงษ์ สงวนชม (2549 : 24) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่าหมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อันเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชน

จากความหมายของการมีส่วนร่วมที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ สามารถสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการพัฒนาที่รัฐมุ่งหวังให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมกันประเมินผลในการจัดวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้แทนกลุ่ม หลายประเภท หลายระดับ ซึ่งต่างก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น มาร่วมกันทำงาน โดยนำประสบการณ์ของแต่ละคนมาสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน และได้แผนหรือแนวทางปฏิบัติการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารไว้ ดังนี้

พรชัย ตระกูลวรานนท์ (2545 : 67) ได้จำแนกลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. การเลือกตั้ง (Voting) เป็นกิจกรรมทางการเมืองที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด การเมืองในระบบประชาธิปไตยจะต้องจัดให้มีการเลือกตั้ง เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น และขอแรงสนับสนุนของตนที่มีต่อผู้นำหรือกดดัน (Pressure) เพื่อให้ผู้นำต้องปรับนโยบาย เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนต่อไป
2. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (Campaign Activity) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ยากขึ้นและต้องการความคิดริเริ่มมากเท่าการเลือกตั้ง ทั้งนี้ยังเป็นกิจกรรมที่สามารถสื่อสารหรือชี้ให้เห็นถึงความนิยมของประชาชน เพราะร่วมรณรงค์จะมีความสัมพันธ์ และเกี่ยวข้องกับผู้สมัครเลือกตั้งอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงนี้ ได้แก่ การชักชวนให้ผู้อื่น ไปเลือกตั้ง และทำงานเพื่อพรรคการเมือง ตลอดจนการร่วมประชุมสัมมนาการเมือง การบริจาคเงินสนับสนุนพรรคการเมือง การเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
3. การติดต่อในฐานะพลเมือง (Citizen Initiated Contacts) เป็นกิจกรรมที่บุคคลติดต่อกับรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐ โดยถือเป็นเรื่องเฉพาะบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเห็นว่าสำคัญ และน่าสนใจ จึงสามารถคาดหวังในแง่ประโยชน์ได้มากเฉพาะส่วนบุคคล แต่มีอิทธิพลต่อรัฐบาลเพียง

เล็กน้อย เนื่องจากเป็นการกระทำของคนจำนวนเล็กน้อย เช่น การร้องเรียนถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขหรือปรับปรุง

4. การร่วมกิจกรรมของชุมชน หรือองค์กรทางสังคม (Cooperative Activity) เป็นกิจกรรมที่บุคคลกระทำร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ในเรื่องที่เป็นปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจหรือการเมืองแตกต่างจากการติดต่อในฐานะพลเมืองเพราะเป็นการเข้าร่วมในแบบกลุ่ม แต่ก็มีผลคล้ายคลึงกันในการริเริ่มกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งอาจเกิดขึ้นในเวลาใดเวลาหนึ่งที่เกิดปัญหา ซึ่งมีผลกระทบต่อกลุ่ม โดยอาจกระทำในแบบของกลุ่มที่เป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการก็ได้

สัมพันธ์ เตชะอริก และคณะ (2546 : 34) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไว้ในรายงานผลการวิจัยว่า ประกอบด้วย 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การไปร่วมใช้สิทธิเลือกตั้ง
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและตรวจสอบ

เสนห์ จุฑา (2548 : 23) ได้จำแนกลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 2 ลักษณะ ที่สำคัญ คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะของการให้ความร่วมมือ หรือการสนับสนุน ขอความร่วมมือร่วมใจ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ โดยการกระจายอำนาจเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแต่ละท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างใกล้ชิด และมีคุณค่าและคุณประโยชน์ คือ

1.1 ในด้านรูปธรรม หมายถึง ความสำเร็จในการพัฒนา ด้านวัตถุ

1.2 ในด้านนามธรรม หมายถึง ความสำเร็จในการพัฒนาจิตใจ โดยทำให้ประชาชนเกิดความรักความสามัคคี รู้จักทำงานร่วมกันเป็นทีม และยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันและสร้างจิตสำนึกว่ามีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ความเจริญ และก่อให้เกิดความผูกพันรักใคร่หวงแหน

2. การมีส่วนร่วมในลักษณะของกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งมี 5 ลักษณะ คือ

2.1 การเลือกตั้ง

2.2 การมีกิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง

2.3 การเสนอความคิดเห็นของประชาชน

2.4 การจัดตั้งกลุ่มผลประโยชน์

2.5 การแสดงออกของประชาชน

สรุปได้ว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ความร่วมมือ หรือการสนับสนุนขอความร่วมมือร่วมใจ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ โดยการกระจายอำนาจเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแต่ละท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างใกล้ชิด

รูปแบบการมีส่วนร่วม

การดำเนินงานใด ๆ ก็ตามควรมีรูปแบบในการดำเนินงานการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เข้าร่วมพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อให้งานนั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การมีส่วนร่วมก็เช่นกันจำเป็นต้องทำต่อเนื่องเป็นกระบวนการ

สุรพล พุฒคำ (2544 : 62) กล่าวถึงรูปแบบการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยพิจารณาจากบุคลากร สามารถแบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้
 - 1.1 การมีส่วนร่วมเป็นรายบุคคล
 - 1.2 การมีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการ
 - 1.3 การให้พนักงานทุกคนในองค์กรหรือหน่วยงานมีส่วนร่วม
2. รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยพิจารณาจากผลงาน สามารถแบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้
 - 2.1 การให้คำปรึกษาหารือหรือข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน
 - 2.2 การเข้าร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน
 - 2.3 การเข้าร่วมในการปฏิบัติงาน
 - 2.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามและควบคุมการปฏิบัติงาน
3. รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยพิจารณาภาระงาน สามารถแบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้
 - 3.1 การมีส่วนร่วมนอกเหนือภาระงานที่ตนรับผิดชอบ
 - 3.2 การมีส่วนร่วมในขอบเขตภาระงานที่ตนรับผิดชอบ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2545 : ออนไลน์) กำหนดแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนมีหลายรูปแบบดังนี้

1. การร่วมกันรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งการมีส่วนร่วมในระดับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชน โดยรูปแบบที่นิยมใช้ได้แก่ การแถลงข่าว แผ่นพับ จดหมายข่าว อภิปราย เป็นต้น
2. การร่วมมือให้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในระดับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนผู้รับบริการทราบถึงปัญหาและความต้องการ รวมทั้งทางเลือกในการแก้ปัญหาทั้งในด้านข้อมูลข้อเท็จจริง และด้านวิสัยทัศน์ โดยรูปแบบที่นิยมใช้ได้แก่ การสำรวจความคิดเห็น การประชุมชาวบ้าน การสัมมนาระดับความคิดเห็น การเสวนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การทำประชาพิจารณ์ เป็นต้น
3. การระดมทรัพยากร การมีส่วนร่วมในระดับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของร่วมและการสนับสนุน โดยรูปแบบการมีส่วนร่วมที่สำคัญ ได้แก่ การสนับสนุนในด้านวัตถุประสงค์ ทั้งแรงงาน เงิน หรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

4. การร่วมตัดสินใจ ซึ่งการมีส่วนร่วมในระดับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีโอกาสร่วมแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ อภิปราย และตัดสินใจ ซึ่งรูปแบบที่สำคัญ ได้แก่ การตั้งคณะกรรมการแบบมีตัวแทนของกลุ่ม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรภาครัฐและเอกชน ฯลฯ เข้าร่วมพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินการ

เอกรัฐ แก้วสว่าง (2546 : 26) ได้กำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ 6 รูปแบบ คือ

1. ร่วมเป็นประธาน
2. ร่วมเป็นกรรมการ
3. ร่วมแสดงความคิดเห็น
4. ร่วมประชุม
5. ร่วมใช้แรงงาน
6. ร่วมออกเงินและวัสดุอุปกรณ์

จากคำกล่าวมาข้างต้นอาจสรุปได้ว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วม หมายถึง การร่วมกันรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การร่วมมือให้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ การระดมทรัพยากร การมีส่วนร่วมนี้มีเพื่อสร้างความรู้สึกร่วมและการสนับสนุน การร่วมตัดสินใจ ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีโอกาสร่วมแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ อภิปราย และตัดสินใจ

แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองท้องถิ่น

ความหมายของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ เป็นการกระทำหรือมาตรการที่รัฐบาลกลางหรือการบริหารราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ได้มอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือการบริการสาธารณะบางเรื่องภายในเขตของแต่ละท้องถิ่นหรือโอนภารกิจบริการสาธารณะบางกิจการจากรัฐไปให้หน่วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของหลักการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น ไว้ดังนี้

ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2537 : 24) ได้ให้ความหมายการกระจายอำนาจ หมายถึง มาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ประชาชนแต่ละท้องถิ่นที่ได้มีการจัดองค์กรขึ้น โดยความเห็นชอบของส่วนรวม (โดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง) ได้มีโอกาสเข้าร่วมในการแบ่งเบาภาระหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะบางประการเพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

ธงชัย สันติวงษ์ (2540 : 293) ได้ให้ความหมายการกระจายอำนาจทางการบริหาร หมายถึง ความพยายามที่จะมอบอำนาจหน้าที่ทั้งหมดไปยังผู้บริหารในระดับต่าง ๆ ที่อยู่รองลงมาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ยกเว้นแต่อำนาจหน้าที่บางอย่างซึ่งจำเป็นจะต้องสงวนไว้ที่ส่วนกลาง

สิตางค์ แสงสุริย์ชัยชรา (2545 : 12) ได้กล่าวถึงการกระจายอำนาจ หมายถึงหลักการจัดระเบียบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นการถ่ายโอนภารกิจหรือถ่ายโอนอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ส่วนท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) และมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง

จากความหมายต่าง ๆ ข้างต้น สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจเป็นวิธีการที่รัฐมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรอื่น ๆ เพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยมีความเป็นอิสระตามสมควรและยังเป็นมาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ประชาชนแต่ละท้องถิ่น ได้มีโอกาสเข้าร่วมในการแบ่งเบาภาระหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะบางประการเพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น

ความสำคัญของการกระจายอำนาจ

ความสำคัญของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญที่รัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นเองได้ ซึ่งมีนักวิชาการกล่าวไว้ ดังนี้

ลิขิต ชีรวะกิน (2535 : 3) ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ โดยกล่าวไว้ว่า การกระจายอำนาจการปกครองมีความสำคัญในทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคม โดยสรุปได้ 2 ประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การกระจายอำนาจเป็นรากแก้วของระบอบประชาธิปไตย เนื่องด้วยประชาธิปไตยต้องประกอบด้วยโครงสร้างส่วนบน คือ ระดับชาติ และโครงสร้างส่วนฐาน คือระดับท้องถิ่นการปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองอย่างแท้จริง คือ รากแก้วเป็นรากฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2. การกระจายอำนาจมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจและสังคม ในด้านการพัฒนาชนบท โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยโครงสร้างการปกครองตนเองในลักษณะที่มีความอิสระพอสมควร ซึ่งจะเกิดได้ก็จะต้องมีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง จากแนวความคิดดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการกระจายอำนาจไม่เพียงแต่ให้โอกาสแก่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังมีผลต่อเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศอีกด้วย

สถาบันพระปกเกล้า (2548 : ออนไลน์) กล่าวว่า การกระจายอำนาจทำให้เกิดการจัดระเบียบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลถือได้ว่าเป็นหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งตามแนวความคิดของหลักการกระจายอำนาจการปกครอง โดยสาระสำคัญและหลักการกระจายอำนาจ ได้แบ่งหลักการกระจายอำนาจ 4 ประการ คือ

1. มีความเป็นนิติบุคคล การกระจายอำนาจปกครองนั้นจะต้องมีองค์การเป็นนิติบุคคลต่างหากจากองค์การของรัฐบาลกลาง การเป็นนิติบุคคลก็เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน องค์การเหล่านี้จะต้องมีปริมาณ ทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง
2. มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน ความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งของการกระจายอำนาจปกครอง เพราะหากองค์กรนั้น ไม่มีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องรอคำสั่งจากรัฐบาลกลางอยู่เสมอ องค์กรเหล่านี้จะไม่คิดไปจากหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาค ซึ่งมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐบาลกลางประจำอยู่ในภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอิสระในการปฏิบัติการกิจของตนเอง ตลอดจนมีอิสระพอสมควรในการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แต่อำนาจอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้อง ไม่มากเกินไปจนทำให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อเอกภาพและอธิปไตยของตนเอง หากแต่ควรมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดให้
3. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารและผู้นำที่นิติบัญญัติ การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นนั้นเป็นสิ่งสำคัญ เช่น ประชาชนบางคนอาจมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น เฉพาะการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตัวแทนของตนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น แต่บางคนอาจมีความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการปกครองท้องถิ่นมากกว่านี้ ถึงกับสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชน เพื่อให้ได้มีโอกาสเข้าไปมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเองก็อาจทำได้
4. งบประมาณเป็นของตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ด้วยตนเอง รวมไปถึงการมีอำนาจในการบริหารงบประมาณที่ได้มานั้นด้วยการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดเก็บภาษีและบริหารรายได้ด้วยตนเองนี้ เป็นการมอบอำนาจการตัดสินใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด ตั้งแต่การวางแผนปฏิบัติงาน การจัดเก็บรายได้ การบริหารและการบริการประชาชน ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2551 : 11) กล่าวว่าพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งมีสาระสำคัญในการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง การจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น ด้วยกันเองเป็นสิ่งสำคัญ รัฐจะต้องให้ความสำคัญแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น และมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ชัดเจน สอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในการกำกับดูแลให้มีมาตรฐานกลางเพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกไปปฏิบัติได้เอง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างในระดับของการพัฒนาและประสิทธิภาพในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละรูปแบบ โดยไม่กระทบต่อความสามารถในการตัดสินใจดำเนินงานตามความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งจัดให้มีกลไกการตรวจสอบการดำเนินงาน โดยประชาชนเป็นหลัก

กล่าวโดยสรุปความสำคัญของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญที่รัฐต้องกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะท้องถิ่นต้องพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน นโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น และระบบสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันรวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มี อาจกล่าวได้ว่ารัฐต้องให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามสมควร โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นหลักนั่นเอง

หลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักการกระจายอำนาจควรมีการกำหนดขอบเขต ความรับผิดชอบ นโยบายการดำเนินการงบประมาณตลอดจนกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสม ซึ่งมีนักวิชาการกล่าวถึงหลักการกระจายอำนาจไว้ ดังนี้

สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2546 : 3) ได้กล่าวถึงหลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหลักการเปิดโอกาสให้แต่ละท้องถิ่นดูแลจัดการปัญหาของตนเองในระดับท้องถิ่น ทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่นได้ และหลักการกระจายอำนาจตั้งอยู่บนพื้นฐานประโยชน์สำคัญอย่างน้อย 5 ประการ ดังนี้

1. เป็นการแบ่งภาระของรัฐบาลกลางหรือหน่วยบริหารราชการส่วนกลาง
2. เป็นการทำให้ปัญหาในท้องถิ่นได้รับการแก้ไขปรับปรุงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามความต้องการของคนในท้องถิ่นนั้น
3. เป็นการส่งเสริมให้คนในแต่ละท้องถิ่นได้แสดงความสามารถ และพัฒนาบทบาทตนเองในการดูแลรับผิดชอบท้องถิ่นของตนเอง

4. เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่น อันเป็นรากฐานของระบอบประชาธิปไตยและเป็นพื้นฐานสำคัญให้คนในท้องถิ่นได้ก้าวขึ้นไปดูแลปัญหาในระดับชาติต่อไป

5. เป็นการเสริมสร้างความมั่นคงและความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนที่จะทำให้ประชาชนมีคุณภาพและมีบทบาทในการจัดการดูแลชุมชนท้องถิ่นของตนเอง

โกวิท พวงงาม (2550 : 37 - 38) กล่าวถึง หลักการกระจายอำนาจไว้ดังนี้

1. มีการแยกหน่วยงานออกไปเป็นองค์การนิติบุคคลอิสระจากองค์การของบริหารราชการส่วนกลางและเป็นนิติบุคคล นิติบุคคลเหล่านี้เป็นนิติบุคคลในกฎหมายมหาชนที่มีงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเองก็มีความอิสระในการจัดทำบริการสาธารณะที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ต้องขอรับคำสั่งจากบริหารราชการส่วนกลาง บริหารราชการส่วนกลางเพียงแต่คอยควบคุมดูแลให้ปฏิบัติหน้าที่ โดยถูกต้องเท่านั้น

2. มีการเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่น องค์การของบริหารราชการส่วนท้องถิ่นย่อมประกอบด้วยบุคลากรที่ได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้เพื่อให้ราษฎรในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนในการปกครองท้องถิ่น ถ้าไม่มีการเลือกตั้งเลยก็ไม่แน่ว่ามีการกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง การเลือกตั้งถือว่าเป็นสาระสำคัญของหลักการกระจายอำนาจปกครองทางพื้นที่

3. มีความอิสระที่จะดำเนินกิจการตามอำนาจหน้าที่ได้เอง โดยไม่ต้องรับคำสั่งหรืออยู่ได้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นของบริหารราชการส่วนกลาง มีอำนาจวินิจฉัยสั่งการและดำเนินกิจการได้ด้วยงบประมาณและด้วยเจ้าหน้าที่ของตนเอง ซึ่งมีใช้เจ้าหน้าที่ของบริหารราชการส่วนกลาง ถ้าองค์การใดไม่มีความอิสระเช่นนี้หรือมีแต่เพียงหน้าที่เสนอขอแนะนำและให้คำปรึกษาแก่บริหารราชการส่วนกลางหรือบริหารราชการส่วนภูมิภาคเท่านั้น ก็ไม่ถือว่าเป็นการกระจายอำนาจปกครองอย่างแท้จริง

สมคิด เลิศไพฑูรย์ (2550 : 28 - 29) กล่าวถึง หลักการกระจายอำนาจไว้ดังนี้

1. มีการแยกหน่วยงานออกไปเป็นองค์การนิติบุคคลอิสระจากองค์การของบริหารราชการส่วนกลาง

2. มีการเลือกตั้ง ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน

3. มีความอิสระที่จะดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้เอง โดยไม่ต้องรับคำสั่งของบริหารราชการส่วนกลาง

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หลักการกระจายอำนาจ เป็นการส่งเสริมให้แต่ละบุคคลในท้องถิ่น ได้แสดงความสามารถและพัฒนาตนเองในการดูแลรับผิดชอบ ส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่น และสร้างความมั่นคงความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนที่จะทำให้ประชาชนมีคุณภาพ

และมีบทบาทในการจัดการดูแลชุมชนในท้องถิ่น มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน ความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เป็นหลักการที่สำคัญประการหนึ่งของการกระจายอำนาจปกครอง

ลักษณะสำคัญของหลักการกระจายอำนาจปกครอง

การกระจายอำนาจการปกครอง เป็นการมอบอำนาจการปกครองจากการปกครองส่วนกลาง การปกครองส่วนภูมิภาค ไปยังการปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของหลักการกระจายอำนาจปกครอง ไว้ดังนี้

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2546 : 3) ได้กล่าวว่าการกระจายอำนาจปกครอง มีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจกรรมของท้องถิ่นได้เอง ดังนี้

1. หน่วยการปกครองท้องถิ่น ต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ เช่น ภาษีอากร ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ตามที่รัฐอนุญาต เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการต่าง ๆ

2. มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

3. มีอำนาจอิสระในการบริหารงานจัดทำกิจกรรมและวินิจฉัยสั่งการได้เองพอสมควรด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเอง

4. ได้รับการจัดตั้งขึ้น โดยผลแห่งกฎหมาย ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลหน่วยการปกครองท้องถิ่นเหล่านี้มีหน้าที่จัดสรรงบประมาณและทรัพย์สิน เป็นของตนเองต่างหาก และไม่ขึ้นตรงต่อหน่วยการปกครองส่วนกลาง ส่วนกลางเพียงแต่กำกับดูแลให้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น

พิธีสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และ ศุภวัฒน์กร วงศ์นวนสุ (2549 : 9) ได้ให้แนวคิดไว้ว่าการกระจายอำนาจการปกครองมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. มีการจัดตั้งองค์กรเป็นนิติบุคคลเพิ่มขึ้นจากส่วนกลาง หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ มีงบประมาณ มีทรัพย์สินเป็นของตนเอง

2. การเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล และการเงินการคลังของตนเอง

3. การบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น รัฐกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตัดสินใจในกิจกรรมมากขึ้น รัฐเพียงแต่กำกับควบคุมดูแลให้การสนับสนุน ส่งเสริมด้านเทคนิควิชาการ และตรวจสอบติดตามประเมินผล

4. การมีประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดการให้บริการสาธารณะให้ดีขึ้นกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐาน มีความโปร่งใส และมีประสิทธิภาพ

โกวิท พวงงาม (2550 : 42) ได้ให้แนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีลักษณะสำคัญดังนี้

1. การเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารจัดการการบริหารงานบุคคล และการเงินการคลังของตนเอง

2. การบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น รัฐกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตัดสินใจในกิจกรรมมากขึ้น เพียงแต่กำกับควบคุมดูแลให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านเทคนิควิชาการ และตรวจสอบติดตามประเมินผล

3. การมีประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดการให้บริการสาธารณะให้ดีขึ้นกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐาน มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของหลักการกระจายอำนาจ จะเห็นได้ว่ารัฐมอบอำนาจทั้งทางด้านการบริหารและการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปดำเนินการในการปกครองตนเอง โดยมีความเป็นอิสระพอสมควร มีงบประมาณและรายได้รวมทั้งจะต้องมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเองเป็นส่วนใหญ่หรือทั้งหมด เจ้าหน้าที่เหล่านี้มิได้ขึ้นในสังกัดกระทรวง ทบวง ในส่วนกลางโดยตรง แต่เป็นเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นแต่ละแห่งนั้นนั่นเอง

จุดแข็งของหลักการกระจายอำนาจปกครอง

หน่วยการบริหารราชการมีภารกิจอยู่มาก เกี่ยวกับการจัดทำกิจการอันเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ การกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเป็นการมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองระดับท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น

สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2546 : 4) ได้กล่าวว่า การกระจายอำนาจปกครอง ทำให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง ดังนี้

1. ทำให้มีการสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ได้ดีขึ้นเพราะผู้บริหารที่มาจาก การเลือกตั้งในท้องถิ่นจะรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้ดีกว่า

2. เป็นการแบ่งเบาภาระของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง

3. เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตยเพราะ การกระจายอำนาจทำให้ประชาชนในท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตย รู้จักรับผิดชอบในการปกครอง ท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า จุดแข็งของหลักการกระจายอำนาจ คือการกระจาย อำนาจเป็นการแบ่งเบาภาระของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง และผู้บริหารท้องถิ่นอยู่ใกล้ชิดกับ ท้องถิ่นมากกว่าหน่วยบริหารราชการส่วนกลาง ทำให้มีการสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ได้ ดีกว่า

จุดอ่อนของหลักการกระจายอำนาจปกครอง

การกระจายอำนาจการปกครองในท้องถิ่นมากเกินไป ทำให้ราษฎรเพิ่งเห็นประโยชน์ของ ตนเองสำคัญมากกว่าส่วนรวม ก็มุ่งที่จะทำประโยชน์แก่ท้องถิ่นตนฝ่ายเดียวจนกระทั่งลืมนึกถึง ประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ

สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2546 : 4) ได้กล่าวว่า การกระจายอำนาจ ให้ท้องถิ่นมีอำนาจ ในการบริหารจัดการ พึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจกรรมของท้องถิ่น ได้เอง แต่ยังพบจุดอ่อนในการ กระจายอำนาจปกครอง ดังนี้

1. อาจก่อให้เกิดการแก่งแย่งแข่งขันระหว่างท้องถิ่นซึ่งมีผลกระทบต่อเอกภาพทางการ ปกครองและความมั่นคงของประเทศ ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นอาจมุ่งแต่ประโยชน์ของท้องถิ่นตน ไม่ให้ความสำคัญกับส่วนรวม
2. ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งอาจใช้อำนาจบังคับกดขี่คู่แข่งหรือประชาชนที่ไม่ได้อยู่ฝ่ายตนเอง
3. ทำให้เกิดการสิ้นเปลืองงบประมาณ เพราะต้องมีเครื่องมือเครื่องใช้และบุคลากรประจำอยู่ ทุกหน่วยการปกครองท้องถิ่น ไม่มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนเหมือนการบริหารราชการส่วนกลาง

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า จุดอ่อนของหลักการกระจายอำนาจ คือ ทำให้เกิดการ สิ้นเปลืองงบประมาณ เพราะต้องมีเครื่องมือเครื่องใช้และบุคลากรประจำอยู่ทุกหน่วยการปกครอง ท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับเลือกตั้งอาจใช้อำนาจบังคับกดขี่คู่แข่งหรือประชาชนที่ไม่ได้ อยู่ฝ่ายตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง เป็นแนวคิด เกี่ยวกับการจัดระบบการปกครองของชุมชนที่มีอาณาเขตแน่นอน แต่ไม่มีอำนาจอธิปไตยแยกตัวเป็น อิสระไปจากประเทศเป็นชุมชนที่มีสิทธิตามกฎหมายและการจัดองค์การที่จำเป็น เพื่อออกข้อบัญญัติใน การจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมท้องถิ่นของตน โดยอิสระ

ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยงานการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกัน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การ โดยมีตัวแทนซึ่งประชาชนเลือกขึ้นมา การปกครองท้องถิ่น ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539 : 12 – 13) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองของชุมชน ๆ หนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจจะมีขนาดแตกต่างในด้านความเจริญ จำนวนประชากร หรือขนาดของพื้นที่ มีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม มีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2541 : 33) ให้แนวคิดว่าการบริหารท้องถิ่น หมายถึง การที่รัฐบาลในส่วนกลางให้หรือกระจายอำนาจหน้าที่ด้านการบริหาร ไปให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งรวมทั้งให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะบางประการเพื่อชุมชนของตนเอง หากรัฐบาลในส่วนกลางมอบอำนาจให้แก่ข้าราชการประจำหรือมอบอำนาจให้หน่วยงานของรัฐไปปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาคหรือในชนบท เช่นนี้ไม่เรียกว่าเป็นการบริหารท้องถิ่น แต่ความเป็นอิสระของหน่วยการบริหารท้องถิ่นจะมีมากจนถึงขนาดที่เป็นอิสระ โดยไม่ขึ้นกับรัฐบาลในส่วนกลาง ในเวลาเดียวกันเพื่อให้การบริหารท้องถิ่นดำเนินการไปได้ จึงจำเป็นต้องมีหน่วยการบริหารท้องถิ่น เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนรวมในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2544 : 33) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่ประชาชนมีสิทธิในการปกครองตนเองในเรื่องของท้องถิ่น โดยรัฐมีหน้าที่ให้ความเป็นอิสระแก่ประชาชนในการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น หรือเรียกว่า การกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้ท้องถิ่น แต่การให้ความเป็นอิสระนี้ มีข้อจำกัด

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : 9) ได้กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนา และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ และดำเนินการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นของตนเท่านั้น และหน่วยการปกครองท้องถิ่นนี้ต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

อเนก เหล่าธรรมทัศน์ (2545 : 27) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การเป็นประชาธิปไตยที่ท้องถิ่นนั้น ต้องเน้นการที่ประชาชนปกครองตนเองโดยทางตรงให้มากขึ้น คือประเทศที่เป็นประชาธิปไตยของท้องถิ่น เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรง

จากคำกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นหมายถึง การปกครองที่อยู่ภายใต้หน่วยการปกครองระดับประเทศไทยที่เป็นรัฐเดี่ยว และอยู่ต่ำกว่าหน่วยการปกครองระดับมณฑลในประเทศที่เป็นรัฐรวม โดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยการปกครองดังกล่าวมีความรับผิดชอบขั้นต้นต่อท้องถิ่นของตน และได้รับการรับรองให้มีอำนาจหน้าที่ที่จะใช้ดุลยพินิจในเรื่องสำคัญได้ โดยไม่ต้องขอความเห็นจากรัฐบาลกลางหรือมณฑลรัฐซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิด หรือคิดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ดังนั้นจึงอาจจะกล่าวในแง่ประชาธิปไตยว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน เนื่องจากจะทำให้ประชาชนได้รู้จักการปกครองตนเอง โดยการกำหนดขนาดของท้องถิ่นของตนเองแล้วยังทำให้ได้มีส่วนร่วมทางการเมืองทุกชั้นตอน ซึ่งประชาชนในพื้นที่ทราบสภาพปัญหาและความต้องการเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตน ได้มีนักวิชาการได้ให้ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นไว้ ดังนี้

ซูวส์ ฉายะบุตร (2539 : 27 – 29) ได้กล่าวว่าจากแนวความคิดในการปกครองท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง จึงสามารถสรุปความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยเพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนทางการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครองที่ตนอาศัยอยู่ อันจะนำมาซึ่งความเลื่อมใสศรัทธาในระบอบการปกครองประชาธิปไตย โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนมีดุลยพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ได้รับคัดเลือกเข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่น นับว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่นที่จะได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหารงานท้องถิ่นเกิดความชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

2. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง หัวใจของการปกครองท้องถิ่นประการหนึ่งคือ การปกครองตนเองไม่ใช่เกิดจากคำสั่งเบื้องบน การปกครองตนเองก็คือ การปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองซึ่งผู้บริหารท้องถิ่น นอกจากจะได้รับการเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นต้องรับฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่าง ๆ

3. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง ปกครองท้องถิ่น โดยยึดหลักการกระจายอำนาจให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การดำเนินการพัฒนาชนบทที่ผ่านมายังมีอุปสรรคสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทอย่างได้ผลนั้นจะต้องเริ่มมาจากการช่วยตนเอง ของท้องถิ่นทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรง โดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง ไม่เช่นนั้นแล้วการพัฒนาชนบทจะเป็นลักษณะการหยิบยื่นให้

4. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมี ประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความ ต้องการ และปัญหาข้อแตกต่างกัน ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาที่ถูกจุดกับความต้องการของประชาชนก็ ต้องรู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดี

5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้าง ผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคต หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การ ได้รับเลือกตั้งการสนับสนุน จากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยังฝึกทักษะการ บริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย

สมบัติ สืบสมาน (2541 : 59) ได้กล่าวว่าการปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญในการดำเนิน กิจกรรมเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐ ในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุก ของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการ ประชาธิปไตยโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

วิญญู อังคณารักษ์ (2518 : 98 ; อ้างถึงในมหาชาติ เสริมใหม่. 2549 : 8 – 11) ได้กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างมากต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งรัฐกระจายอำนาจ ให้ประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้นเท่าใด การปกครองท้องถิ่นยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะ รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ. 2540 ได้ให้อำนาจแก่ท้องถิ่นมากขึ้น โดยความสำคัญของการปกครอง ท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน มีดังนี้

1. เน้นการให้ความเป็นอิสระแต่ต้องไม่เกิดความแตกแยกในชาติ
2. เน้นสิทธิในการที่จะได้รับการจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่น
3. การกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นของประชาชน
4. ความเป็นอิสระของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ มากขึ้น
5. มีองค์ประกอบขององค์กร คือ ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารท้องถิ่น
6. การให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการเสนอให้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

7. การให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งและถอดถอนบุคลากรท้องถิ่น

8. กำหนดให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีหน้าที่บำรุงศิลปวัฒนธรรม

กล่าวโดยสรุป การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นเพื่อมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองในระดับหนึ่ง ให้ประชาชนได้จัดการปกครองตนเองเพื่อนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นและเป็นการแบ่งเบาภาระรัฐบาลกลางและเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองและที่สำคัญคือประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองได้อย่างกว้างขวาง

องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นเรียนรู้การปกครองตนเองอันเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมืองนำไปสู่ความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตยโดยประชาชนมีส่วนร่วมและสามารถตรวจสอบได้ง่ายสามารถแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นแต่ละแห่งได้รวดเร็ว จึงมีนักวิชาการได้กล่าวถึงองค์ประกอบไว้ดังนี้

อุทัย หิรัญโค (2523 : 22 ; อ้างถึงใน ชินัญ เชิดชูสุวรรณ. 2550 : 9) ได้กำหนดองค์ประกอบ การปกครองท้องถิ่นไว้ 8 ประการ คือ

1. สถานะตามกฎหมาย หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอย่างแท้จริง

2. พื้นที่และระดับ คือ ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชนจึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ (UNO) โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) องค์การอนามัยโลก (WHO) และสำนักกิจการสังคม (Bureau of Social Affair) ได้ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ และบุคลากร เป็นต้น

3. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่มากนักน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

4. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้น โดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางมีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

5. การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

6. อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติกิจการภายใต้ขอบเขตกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง ละไม่อยู่ในสายบังคับบัญชาหน่วยงานราชการ

7. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

8. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยส่วนรวม โดยการมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้มิได้หมายความว่าอิสระเต็มที่ทีเดียว คงหมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น

ชาญชัย แสวงศักดิ์ (2542 : ไม่มีเลขหน้า) ได้กล่าวว่า องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1. มีพื้นที่รับผิดชอบที่ชัดเจน
2. มีสถานะเป็นนิติบุคคลมหาชน
3. มีองค์กรเป็นของตนเอง
4. มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของตนเอง
5. มีการกำกับดูแลจากรัฐ

การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้ง มีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญก็คือ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองอย่างกว้างขวาง

โกวิท พวงงาม (2552 : 33) ได้กล่าวว่าคณะกรรมการปรับปรุงระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่น โดยนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าว ตามคำสั่งที่ 262/2534 เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2534 เพื่อศึกษาระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่นของไทยที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ในทุกรูปแบบ หาแนวทางและข้อเสนอในการปรับปรุง

โครงสร้างอำนาจหน้าที่ การคลัง และงบประมาณ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล หน่วยงาน ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค กับหน่วยการปกครองท้องถิ่น โดยกล่าวถึง องค์ประกอบ การปกครองท้องถิ่น ให้ไว้ดังนี้

1. เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และทบวงการเมือง
2. มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งตามหลักการที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

รัฐธรรมนูญ

3. มีอิสระในการปกครองตนเอง
4. มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม
5. มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ
6. มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง
7. มีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมต่อการให้บริการ
8. มีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตกฎหมายแม่บท
9. มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบ การปกครองท้องถิ่น คือการมีอิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติงาน มีเขตการปกครองที่ชัดเจน มีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมต่อการให้บริการ มีบุคลากรในการปฏิบัติงานของตนเอง งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บและมีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตกฎหมายแม่บท

การปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมาตรา 67 อำนาจหน้าที่หลักในการบริการประชาชนในเขตพื้นที่ของตนเอง คือ จัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิทัศน์พื้นที่อื่นที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นตามสมควร และคุ้มครองดูแลบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความเป็นมาของการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานการบริหารราชการตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง โดยมีรัฐบาลเป็นผู้กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นผู้บริหารราชการในการ

จัดทำบริการสาธารณะ มีผู้บริหารและสภาองค์กรปกครองท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ โดยมีหน่วยงานของรัฐบาลในระดับจังหวัดและในระดับอำเภอ ทำหน้าที่เป็นหน่วยกำกับดูแลการบริหารราชการขององค์กรปกครองท้องถิ่นเพื่อรายงานไปยังรัฐบาลกลางอีกทางหนึ่ง

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539 : 35) ได้กล่าวถึงประวัติองค์การบริหารส่วนตำบลโดยย่อว่า ในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีของประเทศไทยได้เดินทางไปราชการ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศต่าง ๆ ในยุโรป ในปี พ.ศ.2488 หลังจากกลับมาแล้วเห็นว่าการบริหารราชการท้องถิ่นของประเทศต่าง ๆ ราษฎรมีส่วนในการบริหารท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งเป็นแนวคิดที่สำคัญในการบริหารประเทศตามระบอบประชาธิปไตย จึงได้มีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 จัดตั้งหน่วยปกครองท้องถิ่น เรียกว่า “องค์การบริหารส่วนตำบล” แต่ประสบปัญหาหลายประการ จึงถูกยกเลิกบริหารราชการเสียใหม่ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2515 จัดระเบียบบริหารงานในตำบลให้เหลือเพียงรูปแบบเดียว เรียกว่า “สภาตำบล” องค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 ก็ถูกยกเลิกไปด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. 2537 นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีกระแสเรียกร้องจากประชาชน โดยประชาชนต้องการที่จะมีอำนาจในการบริหารท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น เนื่องจากสภาตำบลไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทำให้การบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ ขาดความคล่องตัวในการบริหารและรัฐบาลก็เล็งเห็นถึงความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นเช่นเดียวกัน ดังนั้น เพื่อให้สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนมากยิ่งขึ้น จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 6 ของ พ.ร.บ ฉบับนี้ได้ยกฐานะสภาตำบล ซึ่งมีรายได้ตามที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา 40 สภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท ให้จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ และให้โอนบรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิเรียกร้องหนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบลไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 4 มาตรา 95 วรรค 4 และต่อมาได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ได้มีการแก้ไขกฎหมายสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลคือสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาได้เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542

โกวิท พวงงาม (2552 : 254) กล่าวว่า ใน พ.ศ. 2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำแหน่งแทนประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 236 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 นับตั้งแต่ พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้ คือ

1. รูปแบบ “ สภาตำบล ” ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล อันได้แก่ สภาตำบลที่มีรายได้ โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000 บาท ซึ่งในปัจจุบันมีอยู่ประมาณ 567 ตำบล

2. รูปแบบ “ องค์การบริหารส่วนตำบล ” (อบต.) ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ (โดยไม่รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตาม (มาตรา 43) ซึ่งในปี 2542 มีจำนวนอยู่ 6,369 แห่ง

การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีการบริหารงานตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 ดังนี้

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎร

2. อายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีกำหนดคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

3. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1.3.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.3.2 พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

1.3.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบล กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

4. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีประธานสภาและรองประธานสภา 1 คน ซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

5. ประธานสภาและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี

6. ปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญ 2 สมัย หรือหลายสมัยแล้วแต่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนด แต่ต้องไม่เกิน 4 สมัย

7. ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน เป็นเลขานุการ มีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการ และการจัดการประชุม

คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

1. คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งคน และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนสองคน แล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้ง

2. คณะผู้บริหารมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

2.2.1 บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบัญญัติและแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.2.2 จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

2.2.3 รายงานการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

3. ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้แทนขององค์การบริหารส่วนตำบล

4. ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนทำหน้าที่กรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในระหว่างรักษาราชการแทนด้วย

5. ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและพนักงานส่วนตำบลเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

6. ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและพนักงานส่วนตำบล ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งมีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลได้

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

2. องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

2.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

2.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่ง

ปฏิกูล

2.3 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 2.6 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 2.7 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- 2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้

ตามความจำเป็นและสมควร

3. องค์การบริหารส่วนตำบล อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- 3.1 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 3.2 กิจการเกี่ยวกับพาณิชย์
- 3.3 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 3.4 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- 3.5 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- 3.6 ให้มีการบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 3.7 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 3.8 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- 3.9 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- 3.10 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 3.11 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3.12 การท่องเที่ยว
- 3.13 การผังเมือง

4. ให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีพนักงานส่วนตำบลและอาจจัดแบ่งการบริหารงาน

ออกเป็น

- 4.1 สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
- 4.2 ส่วนต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตั้งขึ้น

รายได้และรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้
 - 1.1 รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - 1.2 รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล

- 1.3 รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 1.4 ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- 1.5 เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้
- 1.6 รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
- 1.7 เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- 1.8 รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้
 - 2.1 เงินเดือน
 - 2.2 ค่าจ้าง
 - 2.3 เงินค่าตอบแทนอื่น ๆ
 - 2.4 ค่าใช้สอย
 - 2.5 ค่าวัสดุ
 - 2.6 ค่าครุภัณฑ์
 - 2.7 ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ
 - 2.8 ค่าสาธารณูปโภค
 - 2.9 เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น
 - 2.10 รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่กฎหมายหรือระเบียบของ

กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

1. ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม นายอำเภอจะรายงานเสนอความคิดเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อขุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้
3. เมื่อมีการขุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือถือว่ามี การขุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นใหม่ภายใน 60 วัน
4. หากปรากฏว่าคณะกรรมการบริหารกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งให้คณะกรรมการบริหารทั้งคณะหรือคณะกรรมการบริหารบางคนพ้นจากตำแหน่งได้ ตามคำเสนอแนะของนายอำเภอ

การวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

การวางแผนพัฒนาเป็นหลักการสำคัญของกระบวนการบริหารเพื่อจะช่วยให้การบริหารสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยความราบรื่น เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและตอบสนองความต้องการของประชาชน ได้อย่างแท้จริง

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2548 : 6) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การวางแผนเป็นกระบวนการกำหนดใช้ทรัพยากรธรรมชาติ โดยกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้าให้บรรลุภารกิจ วัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย และเป้าหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนในอนาคตซึ่งการที่ท้องถิ่นจะพัฒนาไปในทิศทางใดนั้น จำเป็นต้องมีการกำหนด วิสัยทัศน์ หรือภาพในอนาคต และแปลงมาสู่การปฏิบัติ ดังนั้นระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 จึงได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 2 ประเภท คือ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาของท้องถิ่น ที่แสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ แผนพัฒนาอำเภอ และนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น แต่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดให้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นแผนระยะยาวที่กำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. 2548 : 7-8) มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้

1. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ดังนั้น เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดแล้ว ต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินการให้เหมาะสม เพื่อให้การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด
2. จัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนา รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยอาจจัดในคราวเดียวกับการจัดประชุมประชาคมท้องถิ่นเพื่อจัดทำ

แผนพัฒนาสามปี โดยแจ้งวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาทั้งสองประเภทให้ประชาคมท้องถิ่นทราบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ตามวัตถุประสงค์ และนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาแต่ละประเภทได้อย่างสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพ

3. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้พิจารณาจากปัญหา ความต้องการของประชาชน นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด กลุ่มจังหวัด คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ข้อมูลพื้นฐานจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ข้อมูล จปฐ. กชช.2 ค. ผังเมือง หรือผังตำบล วัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น

4. ใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนโดย

4.1 เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ความต้องการการวิเคราะห์ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมาย เพื่อการพัฒนาและแนวทางการพัฒนา

4.2 ส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชนให้เกิดขึ้นในทุกพื้นที่ โดยพิจารณำปัญหา ความต้องการของชุมชนมาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นการกำหนดขอบเขตหรือประเภทของกิจกรรมที่ควรค่าแก่การดำเนินงานทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.3 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำแผนยุทธศาสตร์และคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นการกำหนดปริมาณหรือสิ่งที่ต้องการให้บรรลุในแต่ละแนวทางการพัฒนา โดยมีเงื่อนไขเรื่องเวลาที่ต้องการทำ ปริมาณที่ต้องการคุณภาพ สถานที่ ความเป็นไปได้ ซึ่งจะสามารถกำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จเพื่อใช้ในกระบวนการติดตามและประเมินผลความสำเร็จของแผนได้

4.4 ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้เสนอร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบ แล้วนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจึงพิจารณาอนุมัติ ประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์พัฒนาคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจะนำผลที่ได้จากขั้นตอนที่มำดำเนินจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์พัฒนาท้องถิ่นตามเค้าโครงที่กำหนด แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประชาคมเมืองเพื่อพิจารณาและปรับปรุงก่อนนำเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและเสนอขอรับอนุมัติจากสภาท้องถิ่นตามลำดับ เมื่อสภาท้องถิ่นอนุมัติ

แล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจึงประกาศใช้แผนต่อไป (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 : 16)

4.5 เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้วให้ผู้บริหารท้องถิ่นนำไปปฏิบัติ พร้อมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันภายในสิบห้าวัน นับแต่วันประกาศใช้ และปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นการแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ แผนพัฒนาอำเภอ และนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น โดยพิจารณานำปัญหาและความต้องการของชุมชนมาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นการกำหนดขอบเขตหรือประเภทของกิจกรรม

การวางแผนพัฒนาสามปี

เพื่อให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยมีแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ดังนี้ (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548. 16)

1. การจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจทบทวนจากแผนพัฒนาสามปีที่มีอยู่เดิม โดยพิจารณาปรับปรุง กำหนดรายละเอียด วัตถุประสงค์ เป้าหมาย งบประมาณ หรือการจัดลำดับความสำคัญของโครงการใหม่

2. จัดทำแผนพัฒนาสามปีให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดและแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายการพัฒนา

3. เสริมสร้างทุนเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โดยการนำทุนของประเทศที่มีศักยภาพ และความได้เปรียบด้านอัตลักษณ์ และคุณค่าของชาติ ทั้งทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาใช้ประโยชน์อย่างบูรณาการเกื้อกูลกัน พร้อมทั้งเสริมสร้างให้แข็งแกร่งเหมือนเสาเข็มในการพัฒนาประเทศได้อย่างมั่นคง

4. นำข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช.2ก.) และข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ มาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

5. การดำเนินงานเมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม 5 มิติ คือ มิติเมืองปลอดภัย มิติเมืองสะอาด มิติเมืองคุณภาพชีวิต มิติเมืองธรรมาภิบาล และมิติเมืองวัฒนธรรม

6. ให้คำนึงถึงการใช้ประโยชน์จากที่ดินประเภทต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ในกรณีที่ยังคงปรกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำผังเมืองหรือผังตำบลใหม่แล้ว ให้ใช้ผังเมืองหรือผังตำบลเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

7. ให้คำนึงถึงหลักการบูรณาการ โครงการ ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานอื่น ๆ

8. แผนพัฒนาสามปี จะมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดของโครงการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนา ดังนั้น ในการจัดทำโครงการให้คำนึงถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ทั้งนี้ เพื่อให้แผนพัฒนาสามปีเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ได้ใกล้เคียงความจริง และในการจัดทำโครงการให้มีการจัดลำดับความสำคัญ ความเร่งด่วนของโครงการ กล่าวคือโครงการที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนและมีความจำเป็นเร่งด่วนมากต้องนำไปปฏิบัติก่อน โดยอาจแยกประเภทของโครงการอย่างน้อยเป็น 3 ประเภท

8.1 โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง

8.2 โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอุดหนุนให้หน่วยงานอื่นดำเนินการตามที่มีระเบียบ กฎหมาย กำหนดไว้

8.3 โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น

9. ใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดย

9.1 สนับสนุนให้มีการจัดทำแผนชุมชนเกิดขึ้นในทุกพื้นที่ โดยการให้คำแนะนำในการจัดทำ ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ สนับสนุนข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนชุมชน สนับสนุนการจัดเวทีประชาคม และพิจารณานำโครงการกิจกรรมที่ต้องดำเนินการร่วมกับชุมชน หรือ โครงการกิจกรรมที่เกินขีดความสามารถของชุมชนมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี

9.2 พิจารณานำโครงการ กิจกรรมที่เป็นปัญหาความต้องการของประชาชนจากการจัดเวทีประชาคมท้องถิ่นมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี ทั้งนี้ เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในพื้นที่บูรณาการจัดทำแผนพัฒนา ซึ่งจะนำไปสู่การทำงานร่วมกันของภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ในพื้นที่

9.3 ให้ความสำคัญกับหลักการทำงานของคณะกรรมการ โดยยึดหลัก 4 ป. คือ โปร่งใส เป็นธรรม ประหยัด ประสิทธิภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

10. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปีและคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปี

11. ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปี ประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อน แล้วนายกองกิจการบริหารส่วนตำบลจึงพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปี และประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีต่อไป

12. เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีแล้ว ให้นำไปปฏิบัติ รวมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันภายในสิบห้า วันนับแต่วันประกาศใช้และปิดประกาศไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า แผนพัฒนาสามปีเป็นแผนที่ต้องทบทวนทุกปี เป็นเอกสารที่รวมแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่ต้องดำเนินงานจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละปีงบประมาณเพื่อให้ทราบกิจกรรมการพัฒนาในพื้นที่ ที่ดำเนินงาน

บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้วิจัยขอนำบริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์มากล่าวโดยสังเขปดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก. 2553 : ไม่มีเลขหน้า) มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดในการจัดบริการสาธารณะ ได้แก่ ด้าน โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณสุข โภค ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการพัฒนาส่งเสริมทางด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น

ประวัติความเป็นมา

องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้รับการจัดตั้งเป็นตำบลเมื่อปี พ.ศ. 2529 โดยแยกออกมาจากตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2539

สภาพทั่วไป

1. ที่ตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก ตั้งอยู่ที่ตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ระยะห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ประมาณ 21 กิโลเมตร พื้นที่รับผิดชอบ 65 ตารางกิโลเมตร มีชุมชนในความรับผิดชอบ จำนวน 18 หมู่บ้าน

2. อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ และตำบลแสงพัน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้

ติดต่อกับตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลบ้านยางและตำบลหนองบัวโคก อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

3. ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่โดยทั่วไปเป็นคอนสลับที่นา ที่คอนเป็นที่ปลูกพืชไร่ ที่ลุ่มเป็นพื้นที่ทำนา

4. ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบมรสุม 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ – เดือนพฤษภาคม

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน – เดือนตุลาคม

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม – เดือนมกราคม

5. ประชากร

องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีประชากร ณ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 จำนวน 7,113 คน แยกเป็นชาย 4,457 คน หญิง 2,546 คน มีครัวเรือนจำนวน 1,503 ครัวเรือน

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1. ด้านคมนาคม สามารถเดินทางเข้าสู่ตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ 3 เส้นทาง คือ

1. จากตำบลในเมืองถึงตำบลลุมพิก (สายหลัก) ระยะทาง 21 กิโลเมตร
2. จากตำบลสะแกโพรงถึงตำบลลุมพิก ระยะทาง 10 กิโลเมตร
3. จากตำบลบ้านยาง อำเภอลำปลายมาศ ถึงตำบลลุมพิก ระยะทาง 8 กิโลเมตร

2. การโทรคมนาคม ตู้โทรศัพท์สาธารณะครบทุกหมู่บ้าน จำนวน 18 หมู่บ้าน

3. การบริการไฟฟ้า มีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน

สภาพทางเศรษฐกิจ

อาชีพหลัก คือ การทำนา จำนวนพื้นที่การทำนาทั้งหมด 10,208 ไร่ จำนวนครัวเรือนที่ทำนา 800 ครัวเรือน ผลผลิตเฉลี่ย 340 กิโลกรัม / ไร่ อาชีพรอง คือ การทำไร่ พื้นที่การทำไร่ทั้งหมด 3,780 ไร่ จำนวนครัวเรือนที่ทำไร่ 600 ครัวเรือน ผลผลิตเฉลี่ย 300 กิโลกรัม / ไร่

สภาพทางสังคม

ชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีจำนวน 18 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านหนองตะลุมพิก

หมู่ที่ 2	บ้านขำขัน โลง
หมู่ที่ 3	บ้านไผ่น้อย
หมู่ที่ 4	บ้านหนองทะเลอก
หมู่ที่ 5	บ้านเสม็ด
หมู่ที่ 6	บ้านหนองไทร
หมู่ที่ 7	บ้านบุลาว
หมู่ที่ 8	บ้านหนองตะเคียน
หมู่ที่ 9	บ้านทานตะวัน
หมู่ที่ 10	บ้านตะแบก
หมู่ที่ 11	บ้านโคกเพชร
หมู่ที่ 12	บ้านหนองโพง
หมู่ที่ 13	บ้านไผ่งาม
หมู่ที่ 14	บ้านคอนพรหม
หมู่ที่ 15	บ้านโสน
หมู่ที่ 16	บ้านหนองตาไก่
หมู่ที่ 17	บ้านลำควน
หมู่ที่ 18	บ้านหนองกุงพัฒนา

1. ศาสนาและวัฒนธรรม ประชากรส่วนใหญ่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิกอำเภอมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีวัด 1 แห่ง และสำนักสงฆ์ 7 แห่ง ด้านวัฒนธรรม ได้ยึดถือปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นอยู่เสมอ ซึ่งมีดังนี้ คือ ประเพณีวันสงกรานต์และวันผู้สูงอายุ ประเพณีลอยกระทง ประเพณีทำบุญตักบาตรวันขึ้นปีใหม่ ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา และกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา

2. การศึกษา มีโรงเรียนประถม 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองตะลุมพิก โรงเรียนบ้านหนองทะเลอก โรงเรียนบ้านหนองไทร

อัตรากำลังขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
ปัจจุบันมีบุคลากร ในองค์กรจำนวน 56 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างทั่วไป

วิสัยทัศน์องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่น ให้มีความมั่นคงแข็งแรง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม

พันธกิจ

1. พัฒนาระบบการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ให้มีประสิทธิภาพและทันสมัย
2. พัฒนาระบบการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานตลอดจนการกำกับดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
3. พัฒนาความเข้มแข็งในการให้บริการทั้งทางด้านสาธารณะ ด้านการเงินและการคลัง
4. ส่งเสริมภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
5. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาชุมชนในทุก ๆ ด้าน

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ซึ่งได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในช่วงระยะเวลา 3 ปี ได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านพัฒนาส่งเสริมทางด้านเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการใช้ทรัพยากรที่ดินและการใช้แหล่งน้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการพัฒนาด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผลการพัฒนาท้องถิ่นในปีที่ผ่านมา

การดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นในปีงบประมาณที่ผ่านมาภายใต้แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก พ.ศ. 2548 โดยในการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติเชิงปริมาณมีผลการดำเนินงานไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามแผนที่กำหนด เนื่องจากสาเหตุด้านระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหาร ซึ่งเข้ามาดำเนินงานในระยะเวลาที่จำกัดทำให้การดำเนินงานในบางส่วน เช่น งานด้านเศรษฐกิจและสังคมซึ่งจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานและการติดตามผลเพื่อให้ได้ตามแผนงาน ซึ่งในการดำเนินงานตามแผนปี 2553 – 2555 คาดว่าจะสามารถดำเนินการได้ครบถ้วนตามแผนที่กำหนด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำแนวคิด ทฤษฎีมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังต่อไปนี้

ชัยยุทธ รัตนปทุมววรรณ (2544 : 77) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยประชาคมภายในท้องถิ่น พบว่า ก่อนการดำเนินการแทรกแซงประชาคมตำบล ประชาคมขาดความรู้ความเข้าใจต่าง ๆ มีปัญหาในการมีส่วนร่วมและปัญหาความต้องการ แต่หลังจากการดำเนินการแทรกแซงประชาคมแล้ว พบว่า การแทรกแซงประกอบด้วย การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ จัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน จัดเวทีประชาคมตำบล และนิเทศติดตามผล เป็นกระบวนการที่ทำให้ประชาคมพัฒนาเปลี่ยนแปลงคือการพัฒนาความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ประชาคมมีส่วนร่วมดีขึ้น สามารถค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ปัญหามองหมู่บ้าน พบว่าประชาคมมีระดับความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดเวทีประชาคมตำบล เพื่อเสนอปัญหา วิเคราะห์ปัญหา ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง และปัญหาความต้องการ การสนับสนุนของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า มีระดับปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาระดับปานกลาง ซึ่งสามารถสรุปได้ว่ากิจกรรมการแทรกแซงต่าง ๆ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และทำให้ปัญหาของประชาคมในการจัดทำแผนลดน้อยลง

วาสนา ถิ่นขาม (2548 : 64) ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยขั้นรวบรวมปัญหาความต้องการประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ขั้นการมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการ หรือกิจกรรมมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

พิสมัย บุญเลิศ (2549 : 67) ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการ พบว่า เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการ แต่ระดับการศึกษาและการเป็นสมาชิกกลุ่มของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล โดยรวมประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมมาก

อาริยา บุญเปลื้อง (2549 : 91) ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่น กรณีศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของชาวไทยราบกับชาวไทยภูเขาในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้นำท้องถิ่นมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสูง ตัวแปร ปัจจัยด้านเพศ สถานภาพสมรส รายได้

ตำแหน่ง จำนวนครั้งที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของผู้นำท้องถิ่นทั้งชาวไทยพื้นราบ และชาวไทยภูเขาโดยภาพรวมแล้ว อยู่ในระดับปานกลางและยังมีความแตกต่างในการประสานแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันมีผลสืบเนื่องมาจากผู้นำท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นและขาดความรู้ในกระบวนการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ยังพบอีกว่า การร่วมรับประโยชน์ทั้งผู้นำชาวไทยพื้นราบ และชาวไทยภูเขาไม่ได้รับประโยชน์ทั้งโดยตรง และโดยอ้อม อันได้แก่ค่าตอบแทนในการเข้ามามีส่วนร่วมจัดทำแผน

ชนิกา พันล้อม (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของประชาชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนยังไม่ให้ความสนใจในกิจกรรมของเทศบาลเท่าที่ควร การแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นเกิดความล่าช้า ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลแม่แจ่ม คือ เพศ อายุ และอาชีพของประชาชน สำหรับปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลแม่แจ่ม คือ ระดับการศึกษาและการมีตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมในท้องถิ่น ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลแม่แจ่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

วิระชัย คำล้าน (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบัวงาม อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการร่วมตัดสินใจ รองลงมา คือ ด้านการกำกับติดตามผลและด้านการร่วมรับประโยชน์ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการร่วมดำเนินการ

ปิยรัตน์ สุขบรรณ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลยายแ้ววัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเตรียมการจัดทำแผน และด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในระดับน้อย

ภัทรนิษฐ์ เสาทอง (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า

โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการ
ดำเนินการ ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการ
มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับน้อย

สรุปการศึกษางานวิจัยดังกล่าว พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีปัจจัยหลาย ๆ อย่างเข้ามา
เกี่ยวข้องเป็นหลักในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดผลประโยชน์ต่อประชาชนและค่องค์กรของ
หน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ซึ่งมีผลต่อการมีส่วนร่วมในเชิงบวกและเชิงลบ
ที่กล่าวมาแล้วแต่เป็นปัจจัยที่สำคัญในการนำไปใช้ปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล
ส่งผลให้ประชาชนที่มารับบริการเกิดความพอใจสูงสุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงประสงค์ที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการ
มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการพัฒนาปฏิบัติงาน
และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนประชาชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริงการบริหาร
การวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 18 หมู่บ้าน จำนวน 7,113 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5 % และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 381 คน แล้วทำการสุ่มกระจายไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วนโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

รายละเอียดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังแสดงในตาราง 3.1 ดังนี้

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้าน

จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนประชากร ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
หมู่ที่ 1 บ้านหนองตะลุมพีก	400	22
หมู่ที่ 2 บ้านขาคันโลง	202	12
หมู่ที่ 3 บ้านไผ่น้อย	320	17
หมู่ที่ 4 บ้านหนองทะเลอก	527	30
หมู่ที่ 5 บ้านเสม็ด	350	20
หมู่ที่ 6 บ้านหนองไทร	377	45
หมู่ที่ 7 บ้านนูลาว	421	23
หมู่ที่ 8 บ้านตะเคียน	557	35
หมู่ที่ 9 บ้านทานตะวัน	553	35
หมู่ที่ 10 บ้านตะแบก	736	40
หมู่ที่ 11 บ้านโคกเพชร	19	1
หมู่ที่ 12 บ้านหนองโพง	622	33
หมู่ที่ 13 บ้านไผ่งาม	412	22
หมู่ที่ 14 บ้านคอนพรหม	430	22
หมู่ที่ 15 บ้านโสน	231	11
หมู่ 16 บ้านหนองตาไก่	244	21
หมู่ 17 บ้านลำควน	462	30
หมู่ 18 บ้านหนองกุงพัฒนา	250	12
รวม	7,113	381

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมูบึก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และไม่มีส่วนร่วม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open – ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร บทความและรายงานการวิจัยเป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิดและหลักการ ตลอดจนสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมูบึก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

2.2 ศึกษาเทคนิค และวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของงานวิจัย

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำเสนอร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ทำการตรวจสอบเพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุมตรงสภาพความเป็นจริงเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

2.4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวมินทร์ ประชานันท์ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

2.4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ น้อย สุปิงกลัด ข้าราชการบำนาญ อดีตรองนายกเทศมนตรีเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

2.4.3 นายสุรพงษ์ วงเวียน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมูบึก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไขและเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระสัง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9286 ซึ่งผ่านเกณฑ์สามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ในการออกหนังสือส่งถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
3. แบบสอบถามจำนวน 381 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้ 381 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ในการจัดการทำข้อมูลผู้วิจัย ได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วบันทึกข้อมูล
4. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแยกเป็นรายชื่อ รายคำและ โดยภาพรวมนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ได้กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ย (กานดา พูนลาภทวี. 2539 : 79) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
5.51 – 6.00	มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
4.51 – 5.50	มีส่วนร่วมในระดับมาก
3.51 – 4.50	มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
2.51 – 3.50	มีส่วนร่วมในระดับน้อย
1.51 – 2.50	มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด
1.00 – 1.50	ไม่มีส่วนร่วม

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิดนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ หากความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
 - 2.1 ร้อยละ
 - 2.2 ค่าเฉลี่ย
 - 2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ดำเนินการตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อการเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ ดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังตาราง 4.1 ดังนี้

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	381	100.00
1. เพศ		
1.1 ชาย	199	52.23
1.2 หญิง	182	47.77
2. อายุ		
2.1 18 - 25 ปี	28	7.35
2.2 26 - 35 ปี	95	24.93
2.3 36 - 45 ปี	115	30.18
2.4 46 - 55 ปี	93	24.41
2.5 56 - 65 ปี	50	13.12
2.6 66 ปีขึ้นไป	0	0.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ประถมศึกษา	0	0.00
3.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	23	6.04
3.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	73	19.16
3.4 ปสว. / อนุปริญญา	176	46.19
3.5 ปริญญาตรีขึ้นไป	109	28.61
3.6 อื่น ๆ (โปรดระบุ)	0	0.00
4. ท่านประกอบอาชีพ		
4.1 เกษตรกรรม	20	5.25
4.2 ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	97	25.46
4.3 รับจ้าง	158	41.47
4.4 รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	106	27.82
4.5 อื่น ๆ (โปรดระบุ)	0	0.00

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ลักษณะตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. รายได้ต่อเดือน		
5.1 ต่ำกว่า 5,000.- บาท	17	4.46
5.2 5,000 – 8,000.- บาท	168	44.09
5.3 8,001 – 11,000.- บาท	114	29.92
5.4 11,001.- บาท ขึ้นไป	82	21.53

จากตาราง 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 381 คน เมื่อจำแนกตามเพศ เป็นชายจำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 52.23 เป็นหญิงจำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 47.77

เมื่อจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า ช่วงอายุ 36 - 45 ปี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 30.18 รองลงมาช่วงอายุ 26 - 35 ปี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 24.93 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดช่วงอายุ 18 – 25 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.35

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้จบระดับชั้น ปวส. / อนุปริญญา มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 46.19 รองลงมาจบระดับชั้นปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 28.61 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ จบระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.04

เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า อาชีพรับจ้าง มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 41.47 รองลงมาอาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 27.82 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ อาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.25

เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้มีรายได้ต่อเดือน 5,000 - 8,000 มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 44.09 รองลงมาผู้มีรายได้ต่อเดือน 8,001 - 11,000 บาท จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 29.92 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ผู้มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.46

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลชุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ปรากฏผลดังตาราง 4.2 – 4.6
ดังนี้

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการมีส่วนร่วม			
1. ด้านการตัดสินใจ	4.92	0.51	มาก
2. ด้านการปฏิบัติงาน	4.85	0.41	มาก
3. ด้านการติดตามประเมินผล	4.89	0.54	มาก
รวมเฉลี่ย	4.89	0.46	มาก

จากตาราง 4.2 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลชุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ย
สูงสุด คือ ด้านการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.92$) รองลงมา คือ ด้านการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 4.89$)
และด้านการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.85$) ตามลำดับ

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัด
บุรีรัมย์ ด้านการตัดสินใจ โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการตัดสินใจ			
1. ท่านมีส่วนร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาและแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.57	0.72	มาก
2. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ	4.99	0.61	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิเสธในสิ่งที่ไม่เหมาะสม	4.87	1.01	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมในการอภิปรายเหตุผลในการตัดสินใจ	4.95	0.64	มาก
5. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ	4.74	0.73	มาก
6. ท่านมีส่วนร่วมให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนด ขอบข่ายและรายละเอียดของแผนพัฒนาแล้วเสนอให้ผู้บริหารท้องถิ่น	5.04	0.73	มาก
7. ท่านมีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่นว่าต้องการอะไรในอนาคต จะไปถึงเป้าหมาย	5.18	0.73	มาก
8. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนในการจัดประชุม	5.16	0.83	มาก
9. ท่านมีส่วนร่วมพิจารณาบุคลากรเพื่อเข้ามาจัดทำแผนพัฒนา	4.73	0.69	มาก
10. ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนและให้ข้อมูลในการวางแผน	4.99	0.61	มาก
รวมเฉลี่ย	4.92	0.51	มาก

จากตาราง 4.3 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7. ท่านมีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่นว่าต้องการอะไรในอนาคต จะไปถึงเป้าหมาย ($\bar{X} = 5.18$) รองลงมา คือ ข้อ 8. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนในการจัดประชุม ($\bar{X} = 5.16$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 1. ท่านมีส่วนร่วมเข้าประชุมเพื่อเสนอปัญหาและแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.57$)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการปฏิบัติงาน			
11. ท่านมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	5.10	0.65	มาก
12. ท่านมีส่วนร่วมจัดลำดับความสำคัญของนโยบาย/แผนงาน/โครงการ ในการบรรจุเข้าแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.88	0.70	มาก
13. ท่านมีส่วนร่วมประชุมเพื่อตัดสินใจเลือกนโยบาย/แผนงาน/โครงการ	4.87	0.89	มาก
14. ท่านมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการดำเนินการตามนโยบาย/แผนงาน/โครงการ	4.85	0.59	มาก
15. ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานตามแผนบรรลุผลสำเร็จ	4.89	1.02	มาก
16. ท่านมีส่วนร่วมเสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาและปรับปรุงก่อนเสนอผู้บริหาร	4.85	0.49	มาก
17. ท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้โครงการบรรลุผล เช่นบริจาคเงิน ที่ดิน สิ่งของ เป็นต้น	4.73	0.65	มาก

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ข้อความ ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
18. ท่านมีส่วนร่วมจัดทำโครงการจัดทำแผนพัฒนา ยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปีขององค์การ บริหารส่วนตำบล	4.62	0.52	มาก
19. ท่านมีส่วนร่วมพิจารณาถึงความเชื่อมโยงของกิจกรรม ในด้านกระบวนการดำเนินงาน ผลการดำเนินงานเพื่อ บรรลุกิจกรรมลงในแผนพัฒนา	4.85	0.85	มาก
20. ท่านมีส่วนร่วมรวบรวมปัญหาในระหว่างดำเนินงาน โครงการเพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไข	4.89	0.51	มาก
รวมเฉลี่ย	4.85	0.41	มาก

จากตาราง 4.4 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปฏิบัติงาน โดย
ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน
โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 11. ท่านมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 5.10$) รองลงมา คือ ข้อ 20. ท่านมีส่วนร่วมรวบรวมปัญหาในระหว่าง
ดำเนินงาน โครงการเพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไข ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.51) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด
คือ ข้อ 18. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการจัดทำแผนพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาและแผน
สามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 4.62$)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการติดตามประเมินผล โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการติดตามประเมินผล			
21. ท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการประเมินผลแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก	4.67	0.65	มาก
22. ท่านมีส่วนร่วมตรวจสอบ วิเคราะห์ และประสานแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล กับแผนพัฒนาจังหวัด อำเภอ	4.86	0.70	มาก
23. ท่านมีส่วนร่วมในการทบทวนแผนงาน โครงการทุกปี	4.98	0.76	มาก
24. ท่านมีส่วนร่วมประเมินสภาพการพัฒนาท้องถิ่นปัจจุบัน เช่น วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค เป็นต้น	4.78	0.66	มาก
25. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลแก่องค์การบริหารส่วนตำบลในด้านความสำเร็จและความล้มเหลวของกิจกรรม / โครงการที่ดำเนินการภายในหมู่บ้าน	4.88	0.63	มาก
26. ท่านมีส่วนร่วมจัดเวทีประชาคม เพื่อรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงแผนพัฒนาท้องถิ่นในปีต่อไป	5.23	0.70	มาก
27. ท่านมีส่วนร่วมออกติดตามประเมินผลตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	5.10	0.75	มาก
28. ท่านมีส่วนร่วมสรุปผลการติดตามประเมินผลตามแผนพัฒนาท้องถิ่นและนำเสนอต่อองค์กร	5.13	0.76	มาก
29. ท่านมีส่วนร่วมทำการประเมินผลการได้รับประโยชน์ในการดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นว่าได้รับผลคุ้มค่าเพียงใด	4.64	0.67	มาก

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ลักษณะการมีส่วนร่วม			
30. ท่านมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะ/การปรับปรุงแก้ไขการติดตาม ประเมินผลตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.67	0.66	มาก
รวมเฉลี่ย	4.89	0.54	มาก

จากตาราง 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการติดตามประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 26. ท่านมีส่วนร่วมจัดเวทีประชาคม เพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงแผนพัฒนาท้องถิ่นในปีต่อไป ($\bar{X} = 5.23$) รองลงมา คือ ข้อ 28. ท่านมีส่วนร่วมสรุปผลการติดตามประเมินผลตามแผนพัฒนาท้องถิ่นและนำเสนอต่อองค์กร ($\bar{X} = 5.13$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 29.ท่านมีส่วนร่วมทำการประเมินผลการได้รับประโยชน์ในการดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นว่าได้รับผลคุ้มค่าเพียงใด ($\bar{X} = 4.64$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ปรากฏผลดังตาราง 4.6 ดังนี้

ตาราง 4.6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ลำดับที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	การจัดทำโครงการและแผนพัฒนาให้พิจารณาถึงความสำคัญของปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชนในแต่ละหมู่บ้านเป็นหลัก	54	44.63
2	โครงการที่เสนอบรรจุเข้าแผนพัฒนา ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จทุกโครงการ	39	32.23
3	ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดเผยเรื่องงบประมาณและสามารถดำเนินการตรวจสอบได้	28	23.14
รวม		121	100

จากตาราง 4.6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ การจัดทำโครงการและแผนพัฒนาให้พิจารณาถึงความสำคัญของปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชนในแต่ละหมู่บ้านเป็นหลัก จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 44.63 รองลงมา คือ โครงการที่เสนอบรรจุเข้าแผนพัฒนา ควรดำเนินการ ให้แล้วเสร็จทุกโครงการ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 32.23 และ ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดเผยเรื่องงบประมาณและสามารถดำเนินการตรวจสอบได้ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 23.14 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษามีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษามีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ ทาโร ยามานะ ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 381 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปยังหมู่บ้านต่างๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระและผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระสัง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9286 ซึ่งผ่านเกณฑ์ สามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ออกหนังสือส่งถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ลุมพิก อำเภอมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดย ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง แบบสอบถามจำนวน 381 ฉบับ เก็บรวบรวมได้จำนวน 381 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ ข้อมูลประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

4.2 การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้านและโดยภาพรวม นำเสนอข้อมูลเป็นตาราง ประกอบคำอธิบาย

4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เป็นคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลเป็น ตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร ส่วนตำบลลุมพิก อำเภอมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการตัดสินใจ รองลงมา คือ ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ การจัดทำโครงการและ แผนพัฒนาให้พิจารณาถึงความสำคัญของปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน เป็นหลัก รองลงมา คือ โครงการที่เสนอบรรจุเข้าแผนพัฒนา ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จทุกโครงการ และต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดเผยเรื่องงบประมาณและสามารถดำเนินการตรวจสอบ ได้ ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 3 ด้าน ทำให้ทราบถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจอันจะเป็นข้อมูลให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ นำไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานในครั้งต่อไป ซึ่งสามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. จากการศึกษาคำแนะนำการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติงาน และด้านการติดตามประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก ได้ให้ความสำคัญในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นขั้นตอนของการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยมีการตัดสินใจเลือกโครงการ กิจกรรม เสนอปัญหา มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ เสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาปรับปรุง ร่วมประชุมประชาคมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ และมีบทบาทในการติดตามประเมินผล ร่วมตรวจสอบ วิเคราะห์ และประสาน แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งสัดส่วนของประชาชนที่มีโอกาสได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นมีมาก ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระชัย คำถ่าน (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบัวงาม อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

2.1 ผลการวิจัย ด้านการตัดสินใจ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนให้ความสำคัญและสนใจในการเสนอปัญหาและแนวทางในการจัดทำแผน จัดลำดับความสำคัญของความต้องการในการพัฒนาท้องถิ่น และประชาชนกลุ่มนี้จะเข้าใจบทบาทหน้าที่ในการร่วมเวทีเพื่อออกเสียงในการแสดงความคิดเห็น และกำหนดแนวทางการพัฒนาแล้วสามารถนำไปสู่การปฏิบัติ คือ การจัดทำแผนพัฒนาและแผนการใช้จ่ายงบประมาณต่อไป จะเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นขั้นตอนของการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยมีการตัดสินใจเลือกโครงการ กิจกรรม เสนอปัญหา มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น การประชุมประชาคมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา เสนอปัญหาความต้องการ วางแผนนโยบายต่าง ๆ ผลการวิจัยสอดคล้อง

กับงานวิจัยของวาสนา ถิ่นขาม (2548 : 64) ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับมาก

2.2 ผลการวิจัย ด้านการปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่าประชาชนส่วนมากได้ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ และเสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาและปรับปรุง ร่วมประชุมประชาคมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงประชาชนส่วนมาก กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. อสม. ได้มีโอกาสในการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น คณะกรรมการสนับสนุนแผน คณะกรรมการพัฒนาแผน เพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามภารกิจกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของประธานารด สารดี (2550 : 60) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก อำเภอหนองแวง จังหวัดสระบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

2.3 ผลการวิจัย ด้านการติดตามประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่าประชาชนมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการติดตามประเมินผล ร่วมตรวจสอบวิเคราะห์ และประสาน แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งสัดส่วนของประชาชนที่มีโอกาสได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นมีมาก นอกจากนี้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชนศ ปรวบพยัคณา (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวเงิน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ด้านการติดตามและประเมินผล มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ การจัดทำโครงการและแผนพัฒนาให้พิจารณาถึงความสำคัญของปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชนในแต่ละหมู่บ้านเป็นหลัก ทั้งนี้เพราะประชาชนเห็นว่าโครงการหรือกิจกรรมที่เสนอในแต่ละปีนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มพึก ไม่ได้พิจารณาดำเนินการแก้ไข โดยยึดลำดับความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหลัก สาเหตุเนื่องมาจากการพิจารณาให้ความเห็นชอบและอนุมัติใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นอำนาจ

ของสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ประกอบกับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลและ รายได้ที่จัดเก็บเองไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก จึงอาจมีการ พิจารณาเลือกดำเนิน โครงการหรือกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับงบประมาณที่มีอยู่ในขณะนั้น ซึ่ง เหตุผลดังกล่าวไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญประภา สติธรรมย์ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล โนนดินแดง อำเภอ โนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรให้ความสำคัญกับ โครงสร้างพื้นฐานของชุมชน เช่น ถนน รางระบายน้ำ การกำจัดขยะมูลฝอย มากกว่าการดูงานนอกสถานที่ ทั้งนี้เนื่องจากเทศบาล โนนดินแดง มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบสูงและ ที่ราบเชิงเขา ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานทำให้ไม่สามารถดำเนินการพัฒนา ได้ครอบคลุม ทุกพื้นที่ ประกอบกับผู้บริหารท้องถิ่นให้ความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณเพื่อศึกษาดูงานนอก สถานที่มากกว่าการพัฒนา ด้าน โครงสร้างพื้นฐาน จึงทำให้หลายชุมชนยังไม่มีถนนหรือรางระบาย น้ำเพียงพอ ประชาชนได้รับความลำบากในการสัญจรและฤดูฝนเกิดปัญหาน้ำท่วมถนนและ บ้านเรือนเป็นประจำทุกปี ส่วนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุกมีการพิจารณาให้ความ เห็นชอบและอนุมัติใช้แผนพัฒนาท้องถิ่น โดยมีได้ยึดลำดับความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหลัก จึงไม่สามารถพัฒนาได้ครอบคลุมทุกด้าน ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ทำให้ บางครั้งข้อเรียกร้องบางประการของประชาชนที่ต้องการยังไม่สามารถช่วยเหลือได้ ซึ่งเหตุผล ดังกล่าวอาจทำให้ผลการวิจัยมีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็น แนวทางในการพัฒนาและแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลมากขึ้น ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ด้านการตัดสินใจ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ประชาชนให้ความสำคัญและ สนใจในการเสนอปัญหาและแนวทางในการจัดทำแผน หากต้องการให้มีการกำหนดแนวทางการ พัฒนาแล้วสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก และผู้ที่ เกี่ยวข้อง ต้องจัดลำดับความสำคัญของความต้องการในการพัฒนาท้องถิ่น และส่งเสริมให้ ประชาชนเข้าใจบทบาทหน้าที่ในการร่วมเวทีเพื่อออกเสียงในการแสดงความคิดเห็น การจัดทำ

แผนพัฒนา จะเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นขั้นตอนของการเตรียมการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่น โดยมีการตัดสินใจเลือกโครงการ กิจกรรม เสนอปัญหา มีส่วนร่วมในกิจกรรม
การพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ย
ต่ำสุด คือ ด้านการปฏิบัติงาน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก และผู้ที่เกี่ยวข้อง ต้องส่งเสริม
ให้ประชาชนได้ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น มีส่วนร่วมในการ
จัดทำโครงการ เสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาและปรับปรุง ร่วมประชุมประชาคมเพื่อ
นำไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงได้มีโอกาสในการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ขององค์การบริหาร
ส่วนตำบล เช่น คณะกรรมการสนับสนุนแผน คณะกรรมการพัฒนาแผนเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
 เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ และท้องถิ่นใน
พื้นที่อื่นๆ

2.2 ควรมีการวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตำบลลุมพิก และตำบลใกล้เคียง

2.3 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเจาะลึกถึงสาเหตุ การแก้ไขและปัจจัยที่จะ
นำไปสู่ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การ
บริหารส่วนตำบลลุมพิก และตำบลใกล้เคียง

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

- กานดา พูนลาภทวี. (2539). สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2542). พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการ
กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- _____ . (2548). คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนา
สามปี แผนปฏิบัติการและการติดตามประเมินผล. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- โกวิท พวงงาม. (2550). การปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- _____ . (2552). การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมติใหม่ในอนาคต.
กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- จักรพงษ์ สงวนชม. (2549). ภูมิปัญญาและการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการทรัพยากรดิน
กรณีศึกษาหมู่บ้านกะเลา ตำบลหมื่นศรี อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- จินดา มณีเนตร. (2540). การมีส่วนร่วมของตำรวจป่าไม้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้. วิทยานิพนธ์
ศษ.ม. (ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชน. ค้นเมื่อ 26 ตุลาคม 2556,
แหล่งที่มา www.oknation.net/blog/print.php?id=127145.
- ชัยยุทธ รัตนปทุมวรรณ. (2544). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชนิกา พันธุ์ล้อม. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล
แม่แจ่ม อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์).
เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชาญชัย แสวงศักดิ์. (2542). กฎหมายปกครอง. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.

- ชิษณุ เชิดชูสุวรรณ. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาเทศบาลในเขตเทศบาลตำบลโพธิ์พระยา อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัด
สุพรรณบุรี. การศึกษาอิสระ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). ขอนแก่น : วิทยาลัยการปกครอง
ท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชวงส์ ฉายะบุตร. (2539). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดีด ฟรินด์ติ้งเซนเตอร์
จำกัด.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2540). หลักการจัดการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร. (2537). การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2.
บุรีรัมย์ : สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปิยรัตน์ สุขบรรณ. (2552). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขต
เทศบาลตำบลยายแย้มวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์. ภาคนิพนธ์ ปร.ม.
(รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2544). สิทธิเสรีภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา.
- พรชัย ตระกูลสุวรรณนท์. (2545). ทูทางสังคมและแบบแผนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาค
ประชาชน. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่บริษัทมิสเตอร์ก็อปปี.
- พวงทอง โขธาใหญ่. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเชียงใหม่ :
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ปร.ม.
(รัฐประศาสนศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิสมัย บุญเลิศ. (2549). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนคร
สมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). ชลบุรี : วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พีระสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวุธ. (2549). ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ไพศาล สรรสรวิสุทธิ์ และคณะ. (2547). การบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขาทองโดยการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). นครสวรรค์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ภัทรนิษฐ์ เสาทอง. (2552). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลคม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์. ภาคนิพนธ์ ปร.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- มหาชาติ เสริมใหม่. (2549). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548,” (2548). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 122 ตอนพิเศษ 115ง.
- ลิขิต ชีรเวทิน. (2535). วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2541). การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮาส์.
- วีระชัย คำสำน. (2550). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบัวงาม อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี. การค้นคว้าอิสระ ปร.ม. (การปกครองท้องถิ่น). ขอนแก่น : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วาสนา ถิ่นขาม. (2548). การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (นโยบายสาธารณะ). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2550). กฎหมายการปกครองท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- สัมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ. (2546). อบต. เทศบาล อบจ. อำนาจของใคร ? ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2548). การปกครองท้องถิ่นไทย. ค้นเมื่อ 10 กันยายน 2556, แหล่งที่มา http://www.kpilearning.com/lms.e_learning.

- ลีตางค์ แสงสุริยัชชรา. (2545). การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้องค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2546). การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2551). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น. (2546). สรุปผลการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและโครงการอุดหนุนเฉพาะกิจ. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรประเทศไทยจำกัด.
- สุรพล พุฒคำ. (2544). การจัดการในสถานศึกษา. เอกสารประกอบการสอน 1065113 หลักสูตรผู้และการปฏิบัติการบริหารการศึกษา. ลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- เสน่ห์ จุ้ยโต. (2548). การบริหารนวัตกรรมแนวใหม่. เชียงใหม่: สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก. (2555). แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2554 – 2556. บุรีรัมย์ : งานนโยบายและแผน องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก.
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2543). หลักและเทคนิคการวางแผน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อเนก เหล่าธรรมทัศน์. (2545). วิสัยทัศน์การปกครองท้องถิ่นและแผนการกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มีแอลเอส.
- อารียา บุญเปลื้อง. (2549). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เปรียบเทียบชาวไทยภูเขากับชาวไทยพื้นราบ. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buri Ram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/ว๒๖๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.ดร.นวมินทร์ ประชานันท์

ด้วย นางสาวสินีนางุ แป้นทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คະเนวัน เป็นประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/ว๒๖๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.น้อย สุปิงคลัด

ด้วย นางสาวสินีนางุ แป้นทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน ตะเนวัน เป็นประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/ว๒๖๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายสุรพงษ์ วงเวียน

ด้วย นางสาวสินีนางุ แปนทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน เป็นประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/๒๘๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลกระสัง

ด้วย นางสาวสินีนางุ แป้นทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน เป็นประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาวสินีนางุ แป้นทอง ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/๒๙๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบแบบสอบถาม

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลลุมพิก

ด้วย นางสาวสินีนาง เป้นทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขออนุมัติขอความเห็นชอบให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้ในการศึกษาวิจัย เพื่อทำการค้นคว้าอิสระของหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 3 ด้าน คือ
 1. การมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ
 2. การมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติงาน
 3. การมีส่วนร่วมในด้านการติดตามประเมินผล
 - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ
3. ข้อมูลที่ได้จะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้
ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

สินีนางู เป็นทอง

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() 18 -25 ปี

() 26 -35 ปี

() 36 - 45 ปี

() 46 - 55 ปี

() 56 - 65 ปี

() 66 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

() ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษาตอนต้น

() มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.

() ปวส. / อนุปริญญา

()ปริญญาตรีขึ้นไป

() อื่น ๆ (โปรดระบุ)

4. ท่านประกอบอาชีพ

() เกษตรกรรม

() ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว

() รับจ้าง

() รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ

() อื่น ๆ (โปรดระบุ)

5. รายได้ต่อเดือน

() ต่ำกว่า 5,000.- บาท

() 5,000 - 8,000.- บาท

() 8,001 - 11,000.- บาท

() 11,001.- บาท ขึ้นไป

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

คำชี้แจง ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมูเือง อำเภอ
เมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

.....

.....

.....

.....

.....

*****ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้*****

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	149.9000	156.5069	.0467	.9330
A2	149.2000	144.5793	.8375	.9228
A3	149.2000	138.7862	.7594	.9227
A4	149.2000	150.3724	.4586	.9271
A5	149.6000	142.3862	.8962	.9216
A6	149.3000	152.2862	.2798	.9295
A7	148.9000	144.7138	.7979	.9231
A8	149.1000	138.9207	.8342	.9215
A9	149.7000	151.0448	.2886	.9301
A10	149.3000	148.3552	.6319	.9253
B11	149.1000	153.4034	.2550	.9295
B12	149.3000	145.0448	.6816	.9242
B13	149.3000	141.9414	.6395	.9248
B14	149.5000	150.6724	.4454	.9273
B15	149.4000	139.6966	.6891	.9240
B16	149.5000	147.9828	.6213	.9253
B17	149.4000	150.0414	.4341	.9275
B18	149.6000	149.6276	.4585	.9272
B19	149.4000	142.8000	.7234	.9235
B20	149.4000	155.6276	.1605	.9300
C21	149.6000	153.3517	.3294	.9284
C22	149.3000	148.3552	.4954	.9267
C23	149.0000	154.1379	.2949	.9287
C24	149.5000	149.0172	.5533	.9261
C25	149.5000	153.7759	.2464	.9295
C26	149.1000	146.7828	.6657	.9247
C27	149.1000	144.7138	.7979	.9231
C28	149.0000	151.8621	.4787	.9271
C29	149.5000	148.8103	.5669	.9259
C30	149.6000	147.9724	.5566	.9259

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 30

Alpha = .9286

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	สินีนากู แป้นทอง
วันเกิด	7 พฤศจิกายน 2529
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	181 หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านบัว อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31000
ตำแหน่งหน้าที่	เจ้าหน้าที่ธุรการ โรงเรียนบ้านหนองค่าย อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2543 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2546 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2550 รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รป.บ.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พ.ศ. 2556 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์